

Research Paper

Analysis of psychological dimensions of virtual education in primary schools in Ardabil in coronavirus conditions with a narrative research approach

Adel Zahed babolan^{1*} & Seyyed Mohammad Seyyedknala²

1. Professor of Educational Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili.
2. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.

Use your device to scan and read article online

Article Info:
Received: 2021/04/30
Accepted: 2024/04/23
Available Online: 2024/06/19

Citation: Zahed babolan, A. & Seyyedknala, A. M. (2024). [Analysis of psychological dimensions of virtual education in primary schools in Ardabil in coronavirus conditions with a narrative research approach (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 13 (1):51-62. <https://doi.org/10.22098/jsp.2024.8814.4790>

[10.22098/jsp.2024.8814.4790](https://doi.org/10.22098/jsp.2024.8814.4790)

Extended Abstract

1. Introduction

Today, due to the coronavirus crisis in most countries, including Iran, teachers are forced to turn to virtual teaching, which has faced many problems for students. Today, many studies have examined the psychological effects of coronavirus on children and adolescents. These psychological disorders occur in the form of mood disorders and depression and anxiety disorders, which are the most common psychological disorders (Kessler et al., 2005), in adverse environmental and critical conditions. Mood disorders that involve a disturbance of emotional or emotional mood that affects a person's behavior and perception of the world and the external manifestation of his spirits. like the; Depressed or irritable mood, lack of interest or feeling of pleasure, inability to gain the expected weight, insomnia or daily oversleeping, irritability or mental slowness, etc. The period of depression in children manifests itself in the form of physical complaints, psychomotor stimulation and hallucinations in harmony with the mood. They may even feel depressed with anger instead of feeling sad. These children should be distinguished from children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD), confrontational disobedience, behavior, and anxiety disorders with physical restlessness. With these characteristics, the analysis of the psychological dimensions of e-learning in primary

schools in Ardabil in the corona situation with a narrative research approach has been considered by researchers.

2. Materials and Methods

Qualitative research method is a type of narrative research that has been done with an interpretive approach. The statistical population of the study consisted of all parents, students and primary school teachers in Ardabil in the academic year 1300-1499, of which about 17 parents (2 from the first elementary, 3 from the second elementary, 4 from the third elementary, 2 students from the fourth grade, 4 students from the fifth grade and 2 students from the sixth grade), 12 teachers and instructors (two teachers from each grade) and 17 students (according to the parents' sample) were purposefully selected to sample adequacy and theoretical saturation. ; Theoretical saturation suggests that adding other interviews does not lead to the addition of new conceptual codes (Given, 2015). Contextual analysis, which is coded and analyzed in a conventional way, was used to analyze the information obtained from the interviews. After collecting narratives and interviews, the data were classified using a three-step coding technique, and finally, after validating and verifying the information obtained from the initial data (using about 3 opinions from school counselors and psychologists), the themes were discovered in one essence. Further meanings were drawn in the form of a conceptual model. In order to increase the reliability and interpretive reliability of the coefficient of agreement between the coders, the Cohen kappa

*Corresponding Author:

Adel Zahed babolan

Address: Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili.

Tel: +98 (45) 31505650

E-mail: zahed@uma.ac.ir

coefficient (zero to one) was used to evaluate the degree of agreement of the coders, which was 0.63.

3. Results

Table 1. Summary of customary coding of psychological aspects of virtual education

Row	Categories	Number of categories	Abundance of concepts	Articles
1	Excessive boredom (student-13), reluctance and lack of interest in the lesson (student-8), lack of desire to deliver homework (student-7), bad temper of the child (parents-7), feeling very tired (knowledge Student-5 and parents-4), lack of necessary energy (student-6), feeling of self-pity (student-4), feeling lonely (student-2), student distraction (parents-5 and teacher- 3), my child's overeating (parents -12)	69	10	Mood disorders and depression
2	Feelings of being away from school and friends (student-7), feelings and worries of academic failure in students (student-9, parents-5 and teacher-3), worries and stress of working with students through cyberspace (teacher- 8), Decreased mental concentration of the child due to stress (parents-5 and student-8)	45	4	Stress and stress
3	Persistent restlessness (student-3 and parents-5), constant worry about internet disconnection (student-5), worry about teacher oral evaluation (student-4), worry about falling behind in lessons (parents- 11 and student-9), fear of not responding appropriately to homework (parents-5 and student-12)	54	5	Worry and anxiety
4	Harassment of a sibling (parents-2 and student-1), constant reprimanding oneself and others (student-9 and parents-11), using obscene words when talking to children (parents-7), abuse with Others (parents-3), untimely shouting (parents-5), nervousness and aggression when speaking (parents-4)	42	6	aggression
5	Persistent eye pain (student-5 and teacher-4), complaint of headache (student-6, teacher-3 and parents-2), dizziness while using the phone (student-7 and teacher-3)), My child's persistent nervous tics (parents-8), back and knee pain (student-6), finger pain (student-7 and teacher-5)	56	6	Physical complaints
Total		266	31	5

4. Discussion and Conclusion

The results of this study showed that the spread of coronavirus has caused a lot of psychological damage caused by virtual education for students and even teachers and parents, which is the result of three narratives; Parents, teachers and students themselves. This result is in line with the research of [Ahmadrad \(2020\)](#), [Salimi and Fardin \(2019\)](#), [Wang et al. \(2020\)](#), [Brooks et al. \(2020\)](#), [Kafka \(2020\)](#), [Zhai and Du \(2020\)](#), [Sood \(2020\)](#), [Wang et al. \(2020\)](#) and [Tang et al. \(2021\)](#) are also consistent. Because, the research of [Wang et al. \(2020\)](#) who stated that coronary conditions are associated with stressors; Fear of infection, impatience, lack of face-to-face contact with classmates, friends, and teachers have had more problematic and lasting effects on children and adolescents, or some other studies have reported negative psychological effects of confusion and anger, or with feelings of insecurity and Anxiety and ... has been combined ([Brooks et al., 2020](#), [Kafka, 2020](#) and [Zhai and Du, 2020](#)) which, according to [Aliyyah et al. \(2020\)](#) in such situations, requires appropriate educational and supportive strategies and psychological interventions. In this study, all three of the above samples were mostly students and parents complaining about the stressors caused by virtual education in coronary conditions; However, no research has been found in the country to

The results of coding showed that 266 concepts and 31 categories in the form of 5 themes (stress, depression, anxiety, aggression and physical complaints) were classified in Table 1.

confirm this. But the research of [Lau and Lee \(2020\)](#) have confirmed that despite the limitations of this study, the following suggestions can be made to overcome these psychological problems for elementary students.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. Participants were in the process of research. All participants' information was kept confidential.

Funding

The costs of this study were covered by a grant from Mohaghegh Ardabili University. This article is extracted from the research project of the responsible author of the article entitled "Analysis of psychological dimensions of virtual education in primary schools of Ardabil city in corona conditions with a narrative research approach".

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تحلیل ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی شهر اردبیل در شرایط کرونایی با رویکرد روایت پژوهی

عادل زاهد بابلان^{۱*} و سید محمد سیدکلان^۲

۱. استاد مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۲. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

Use your device to scan and read article online

ستادگی: زاهد بابلان، ع و سیدکلان، س.م. (۱۴۰۳). تحلیل ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی شهر اردبیل در شرایط کرونایی با رویکرد روایت پژوهی. فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۳ (۱): ۵۱-۶۲. <https://doi.org/10.22098/jsp.2024.8814.4790>

doi 10.22098/jsp.2024.8814.4790

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تحلیل روایت ابعاد روان‌شناختی کرونا و ویروس بر آموزش مجازی دانش‌آموزان دوره ابتدایی در شهر اردبیل انجام شده است.

روش‌ها: روش پژوهش کیفی از نوع روایت پژوهی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه والدین، دانش‌آموزان و آموزگاران مدارس ابتدایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ را تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها به صورت هدفمند، حدود ۱۷ والدین، ۱۲ آموزگار و مربی و ۱۷ دانش‌آموز تا کفایت نمونه و اشباع نظری انتخاب شدند و به مصاحبه‌های محققان پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از مصاحبه‌ها از تحلیل مضمون استفاده شد که به شیوه عرفی کدگذاری شده‌اند.

یافته‌ها: نتایج حاصل از کدگذاری نشان داد ۲۶۶ مفهوم و ۳۱ مقوله در قالب ۵ مضمون (استرس، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری و شکایت جسمانی) طبقه‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: آموزش مجازی برای مخاطبان فوق با ابعاد روان‌شناختی مختلف اعم از استرس یا فشار روانی همراه بوده است که استرس موجود با اضطراب و افسردگی و در نهایت با علایم پرخاشگری و شکایت جسمانی دانش‌آموزان و تا حدودی با معلمان گزارش شده است که نیازمند مداخلات روان‌شناختی از سوی مشاوران مدرسه است.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۰۴

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

کلیدواژه‌ها:

ابعاد روان‌شناختی، مدارس ابتدایی، آموزش مجازی، کوید-۱۹، روایت‌پژوهی

مقدمه

نود میلادی برمی‌گردد (مدانلو و سالاریان، ۱۳۹۰). سال‌هاست که اهمیت آموزش مجازی در مدارس به چشم نمی‌خورد تا اینکه در ایام شیوع بیماری کرونا اهمیت آموزش مجازی و فراهم ساختن زیرساخت‌های لازم برای توسعه فرصت آموزش از راه دور دوچندان شده است. بنابراین، عدم برگزاری کلاس‌های حضوری در مدارس، آموزش مجازی را با امکانات ارتباطی کافی و با اتصال به شبکه ملی و جهانی ارتباط معلم و دانش‌آموز را با یکدیگر و دسترسی آن‌ها به

امروزه با توجه به بحران کرونا و ویروس در اکثر کشورها من‌جمله کشور ایران معلمان ناچارند به تدریس مجازی روی بیاورند که این نوع از تدریس دانش‌آموزان را با مشکلات زیادی روبرو کرده است. تدریس مجازی یا الکترونیکی آموزش مبتنی بر وب از راه وسایل ارتباطی و شبکه‌های رایانه‌ای به‌ویژه اینترنت در عرصه گسترده ارتباطات اجتماعی صورت می‌گیرد (میرمحمد صادقی، ۱۳۹۱). باید گفت که قدمت آموزش الکترونیکی به اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه

* نویسنده مسئول:

عادل زاهد بابلان

نشانی: گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

تلفن: ۰۳۱۵۰۵۶۵۰ (۴۵) ۹۸+

پست الکترونیکی: zahed@uma.ac.ir

رفتاری و تحصیلی در آنان شود که برای کم کردن اثرات این مخاطرات؛ روش‌های مصاحبه انگیزشی و آموزش تنظیم هیجان، باعث ارتقای سطح آگاهی خواهد شد (صفایی نایینی، نریمانی، کاظمی و موسی زاده، ۱۳۹۹). همچنین برای مواجهه با این مخاطرات، نظریات مختلف روان‌شناسی، نیازهای بنیادین روان‌شناختی را به عنوان انگیزشی برای کمک به درگیری فعال با محیط، عملکرد سالم روان‌شناختی و پرورش مهارت‌ها و رشد سالم در بین انسان‌ها در شرایط بحرانی را توصیه نموده‌اند (شیخ الاسلامی و خاکدال قوجه بیگلر، ۱۳۹۷) که این روش‌ها می‌تواند دانش‌آموزان را در برابر مخاطرات فضاهای مجازی تا حدودی مصون بدارند.

امروزه پژوهش‌های زیادی تأثیر روان‌شناختی کرونا ویروس را بر روی کودکان و نوجوانان مورد بررسی قرار داده‌اند. این اختلالات روان‌شناختی به صورت اختلالات خلقی و افسردگی و اختلالات اضطرابی که از شایع‌ترین اختلالات روان‌شناختی هستند (کسلر، برگلوند، دملر و جین آر والتر^{۱۰}، ۲۰۰۵)، در شرایط ناگوار محیطی و بحرانی به وقوع می‌پیوندد. اختلالات خلقی که به برهم ریختگی حال و هوای احساسی یا هیجانی نافذ و پایداری که بر رفتار و درک فرد از جهان و تظاهر بیرونی روحیات او را شامل می‌شود، مانند خلق افسرده یا تحریک پذیر، فقدان علاقه یا احساس لذت، ناتوانی در کسب وزن مورد انتظار، بی‌خوابی یا پرخوابی روزانه، تحریک‌پذیری یا کندی روانی حرکتی (بی‌قراری یا عدم تحرک آن باید از سوی دیگران تأیید شود)، خستگی روزانه یا فقدان انرژی، احساس بی‌ارزشی و ... دوره افسردگی در کودکان به صورت شکایات بدنی، تحریک روانی حرکتی و توهمات هماهنگ با خلق تظاهر می‌نماید حتی ممکن است افسردگی‌شان را به صورت خشم و به‌جای احساس غم احساس عصبانیت داشته باشند. این کودکان باید از کودکان دارای اختلال بیش‌فعالی (ADHD)، نافرمانی مقابله جویانه، سلوک، اختلالات اضطرابی که دارای بی‌قراری‌های فیزیکی هستند، افتراق داده شوند (سادوک^{۱۱}، ۲۰۱۵). با این تفسیر، پژوهش وانگ و دیگران^{۱۲} (۲۰۲۰) که اذعان نموده‌اند عوامل استرس‌زایی مانند ترس

منابع عظیم علمی و محتوای آموزشی را فراهم کرده است (مولایی قولنجی، ۱۳۹۹)، هرچند مشکلاتی نیز در زیرساخت‌های فناوری در برخی از کشورها وجود داشته است. علی‌رغم این بسترها، برخی بر این باور هستند که در محیط مجازی به دلیل فقدان ارتباط رودررو و الگو گرفتن دانش‌آموزان از معلم و دیگران زمینه تربیت چندان فراهم نیست (خدا ویسی و سراجی، ۱۳۹۸). هر چند، گزارش برخی از پژوهش‌ها نشانگر آن است که استفاده از شبکه‌های مجازی یادگیرندگان و معلمان را قادر می‌سازد به آسانی به محتوای یادگیری مورد نیاز خود دسترسی پیدا کرده و به سادگی آن را گسترش دهند و یادگیری را به ایجاد تجارب یادگیری معنادار و اثربخش برای یادگیرندگان با مسئولیت‌پذیری والدین در امر آموزش تبدیل کند (باسیلیا و کاواز^۱، ۲۰۲۰؛ غربه، اوغورلو، لاگان و کوک^۲، ۲۰۲۰؛ بوب و جونز^۳، ۲۰۲۰؛ هانگ و یون^۴، ۲۰۱۰؛ تسای، شن و تسای^۵، ۲۰۱۱؛ باربر و پلاغ^۶، ۲۰۰۹)، اما، برخی پژوهش‌ها نیز همچون؛ سینما^۷ (۲۰۲۰) و کوهفیلد و همکاران^۸ وی (۲۰۲۰) تأثیرات کرونا را به دلیل منابع محدود فن‌آوری؛ به علت تعطیلی ناهنگام مدارس در افت تحصیلی دروس ریاضیات و علوم بسیار زیاد گزارش کرده‌اند. البته هر برنامه آموزشی که برای اولین بار و یا حتی به‌طور مکرر تدوین و اجرا شود نیاز به بررسی دارد برای اینکه مشخص شود که برنامه متناسب با اهداف و معیارهای از پیش تعیین شده است یا نه، نیازمند ارزیابی جامع است (صالحی و همکاران، ۱۳۹۵). با این ملاحظات، مزایای بسیاری آموزش مجازی را ایده‌آل کرده است من جمله از بین رفتن محدودیت مکانی و زمانی، مقرون‌به‌صرفه بودن، انعطاف‌پذیری بودن و در دسترس و به‌روز بودن؛ اما از نظر بسیاری از کارشناسان حوزه آموزش و پرورش زیرساخت‌های مناسب مانند اینترنت پرسرعت و پلت فرم‌های آموزشی کلاس درس مجازی در این شرایط بحرانی فراهم نشده بود.

در حال با وجود این مزایا، آموزش مجازی چالش‌بزرگی را برای معلمان به‌ویژه معلمان مقطع ابتدایی ایجاد کرده است که با این تصور اینکه چگونه می‌توانند به دانش‌آموزان در محیط پر از دام اینترنتی، بازی‌های پرخطر رایگان، نرم‌افزارهای پیام‌رسان، شبکه‌های اجتماعی تدریس کنند. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند که دانش‌آموزان می‌توانند به اینترنت معتاد شوند (توپال^۹، ۲۰۲۱) و دسترسی آسان آن‌ها به اینترنت و شبکه‌های مجازی آن‌ها در معرض خطرات دیگر از جمله؛ چت کردن آنلاین، دیدن وب‌سایت‌های جنسی و خشونت‌های سایبری قرار داده و منجر به بروز مشکلات

1. Basilaia & Kvavadze
2. Garbe, Ogurlu, Logan & Cook
3. Bubb & Jones
4. Hung & Yuen
5. Tsai, Shen & Tsai
6. Barbour & Plough
7. Sintema
8. Kuhfeld & et al
9. Topal
10. Kessler, Berglund, Demler, Jin R, Walters
11. Sadock
12. Wang & et al

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

نویدبخش کاهش اضطراب روان‌شناختی، ارتقا بهزیستی روان‌شناختی، تشویق استقامت در مدرسه و تقویت پیشرفت تحصیلی بوده است (جیاو و همکاران^۱، ۲۰۲۰). با این توصیف، برخی از پژوهش‌ها در ایران نیز حاکی از آن هستند آموزش مجازی برای دانش‌آموزان، والدین و دانش‌آموزان با چالش‌هایی همراه بوده است. حمزه‌لو و رحیمی (۱۳۹۹) مبنی بر نامناسب بودن نحوه مدیریت و برنامه‌ریزی فضای مجازی؛ سلیمی و فردین (۱۳۹۹) با تأکید بر فرصت‌ها و چالش‌ها آموزش مجازی در سه سطح کلان (چالش‌های نداشتن تفکر راهبردی مدیران و برنامه‌ریزان؛ سیاست‌گذاری نامطلوب، ضعف فناوری آموزشی و مدیریت ناکارآمد)، میانی (چالش ضعف فناوری‌های نوین) و خرد (نداشتن استقلال و آزادی عمل و برهم خوردن بودجه‌بندی)؛ محمدی و همکاران (۱۳۹۹) مبنی بر استخراج محاسن و معایب آموزش مجازی در شبکه‌های اجتماعی در پنج مقوله آموزشی (محاسن: جلوگیری از عقب‌ماندگی تحصیلی و ایجاد فرصت خلاقیت؛ معایب: عدم تمایل به انجام تکالیف کلاسی و کاهش پایداری به مقررات نظم و انضباط کلاسی)، اجتماعی (محاسن: آزادی عمل دانش‌آموزان و نظارت بیشتر والدین؛ معایب: حذف فعالیت گروهی و تنبلی و حواس‌پرتی دانش‌آموزان)، فرهنگی (محاسن ورود آموزش مجازی به عرصه نظام تعلیم و تربیت و ایجاد تجربه جدید؛ معایب: حذف کارزمای حضور معلم و خستگی و بی‌حوصلگی برخی از والدین)، اقتصادی (محاسن کاهش هزینه ایاب و ذهاب و صرفه‌جویی در زمان ایاب و ذهاب؛ معایب: وقت‌گذاری جهت آموزش‌های تکمیلی و هزینه تهیه سخت‌افزار لازم) و فنی (ارتقاء سواد رسانه‌ای والدین به‌عنوان حسن؛ معایب: عدم جذابیت بصری ویدئوها و عدم تسلط به فن‌آوری اطلاعات)، بیرقی فرد، کارگر، سالاری و کارگر (۱۳۹۹) مبنی بر محدود بودن منابع و نبودن شبکه آموزشی شاد؛ عراقیه (۱۳۹۹) مبنی بر مشارکت والدین بُعد مغفول برنامه درسی در ایام کرونا اینکه نقش والدین قابل رویت نبوده است.

علاوه بر پژوهش‌های بالا، در خارج از کشور نیز محققان زیادی به این مسأله پرداخته‌اند؛ از جمله میا^۲ (۲۰۲۰) اذعان کرده است والدین هیچ نظارت صحیحی برای اطمینان از متعهد بودن تحصیل فرزندانشان در محیط‌های از راه دور انجام نداده‌اند و عدم وجود زیرساخت‌های

از عفونت، ناامیدی و بی‌حوصلگی، اطلاعات ناکافی، عدم تماس حضوری با همکلاسی‌ها و دوستان و معلمان، کمبود فضای شخصی در خانه و خسارت مالی خانواده می‌تواند اثرات مشکل‌سازتر و ماندگارتری روی کودکان و نوجوانان داشته باشد و یا در برخی دیگر بیشتر مطالعات بررسی شده اثرات منفی روانی شامل علائم استرس پس از کرونا، گیجی و عصبانیت را گزارش کردند و همچنین عوامل استرس‌زا شامل طولانی‌تر بودن مدت قرنطینه، سرخوردگی، منابع ناکافی، اطلاعات ناکافی، خسارت مالی، احساس عدم اطمینان، اضطراب و... (بروکس و همکاران^۳، ۲۰۲۰، کافکا^۴، ۲۰۲۰ و ژای و دوی^۵، ۲۰۲۰). از نظر پژوهش‌های فوق همه این دغدغه‌ها باعث ایجاد استرس فوق‌العاده‌ای در میان معلمان، والدین و دانش‌آموزان شده است که ممکن است منجر به تأثیرات نامطلوبی بر میزان شکست‌یادگیری و سلامت روان‌شناختی دانش‌آموزان شود. اسپرانگ و سیلمن^۶ (۲۰۱۳) در پژوهش خود نشان دادند که میانگین نمرات استرس پس از سانحه در کودکانی که قرنطینه شده‌اند، چهار برابر بیشتر از افرادی است که قرنطینه نشده‌اند. علاوه بر این، تعامل بین تغییر در سبک زندگی و استرس روانی - اجتماعی ناشی از حبس در خانه می‌تواند اثرات مخربی بر سلامت جسمی و روانی کودک را تشدید کند، که می‌تواند باعث ایجاد یک دور باطل شود. تانگ، خیانگ، چونگ و خیانگ^۷ (۲۰۲۱) در تحلیل سلامت روان و ارتباط آن با تعطیلی مدرسه پس از کرونا با اهمیت درگیری والدین با کودکان اذعان کرده‌اند با توجه به نقش مهم والدین، باید ارتباط آزادانه بین والدین و کودکان در مورد بیماری همه‌گیر برای کمک به کودکان و نوجوانان در کنار آمدن با مشکلات بهداشت روانی در بحران بهداشت عمومی تشویق شود؛ چراکه مطابق این پژوهش کسانی که با والدین خود در مورد کوید-۱۹ بحث و گفتگو داشتند، افسردگی، اضطراب و استرس کمتری را تجربه کرده بودند. مالبورف - هورتویس و دیگران^۸ (۲۰۲۱) نیز برای کاهش مشکلات بهداشت روانی کودکان در شرایط کرونایی مداخله برنامه فلسفه برای کودکان و مداخلات مبتنی بر ذهن آگاهی در زمینه کوید-۱۹ را مطابق نتایج پژوهش خویش پیشنهاد می‌کنند. با توجه به ملاحظات نظری و عملی بالا و همچنین با توجه به اینکه این مشکلات می‌توانند تأثیرات چشمگیری در طول عمر داشته باشند، جلوگیری از پیامدهای منفی همه‌گیر کوید-۱۹ بر سلامت روان‌شناختی کودکان با ایجاد مداخلات متناسب با واقعیت رشد کودکان دبستانی ضروری است. نتایج تجربی تحقیقات اخیر روان‌شناسی بالینی و رشد نیز حاکی از آن است که مداخلات مبتنی بر یادگیری اجتماعی - عاطفی

1. Brooks & et al

2. Kafka

3. Zhai & Du

4. Sprang & Silman

5. Tang, Xiang, Cheung & Xiang

6. Malboeuf - Hurtubise & et al

7. Jiao & et al

8. Mabeya

ها این نوع از یادگیری توأم با استرس و اضطراب هم برای کودکان و هم برای خودشان همراه بوده است (عینی، نظر، عبادی و زینالزاده، ۱۴۰۱). بالوران^۶ (۲۰۲۰) نیز در یک مطالعه ای به بررسی دانش، نگرش، اضطراب و استراتژی‌های مقابله‌ای دانش‌آموزان را در دوران بیماری همه‌گیر کوید-۱۹ پرداخته است که نتایج نشان می‌دهد دانش‌آموزان دانش کافی و ادراکات پرخطر و اضطراب در خصوص این ویروس داشته‌اند که از اقدامات دولت با استراتژی‌های مقابله‌ای رضایت داشتند که با این حال تمایلی بر رویکرد یادگیری آنلاین نداشتند و این مسأله منجر بر چالش‌های بهداشت روان آن‌ها می‌شد. همچنین شاهد **حق قدم و همکاران وی** (۱۳۹۹) در مطالعه مروری به پیامدها و مداخلات روان‌شناختی در پاندمی کوید-۱۹ پرداخته است که در کل آنچه از این مطالعه حاصل شده است محققان اذعان نموده‌اند که در زمان شیوع کرونا، برای خلاصی از مشکلات روان‌شناختی، رویکرد درمانی شناختی- رفتاری به صورت آنلاین مؤثر است.

بنا بر ملاحظات نظری و عملی بالا و با پیشرفت فوق‌العاده‌ای که در سال‌های اخیر شاهد آن بودیم، تعجب‌برانگیز نیست که آموزش مجازی بتواند دنیای آموزش و پرورش را زیرورو کند، اما شرایط کرونایی کشور و چالش آموزش مجازی نابهنگام علاوه بر ابعاد آموزشی- تربیتی با ابعاد روان‌شناختی نیز همراه بوده است؛ بنابراین، محققان درصدد هستند تا روایت‌های سه گروه از عوامل درگیر (معلم، دانش‌آموز و والدین) بر ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی را مورد کاوش قرار بدهند تا بتوان گامی مهم در حل مشکلات روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی برداشت. با وجود این ملاحظات سؤالات زیر در جهت تحلیل مفهومی موضوع ارائه می‌شود:

- ۱) روایت‌های معلمان ابتدایی از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟
- ۲) روایت‌های والدین از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟
- ۳) روایت‌های دانش‌آموزان ابتدایی از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟
- ۴) چه مدل مفهومی از ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی شهر اردبیل می‌توان ترسیم کرد؟

1. Sood
2. Wang & et al
3. Masonbrink & Hurley
4. Aliyyah & et al
5. Lau & Lee
6. Baloran

حمایتی (دسترسی به شبکه برق و اینترنت)، مشارکت کودکان در برنامه‌های آموزش از راه دور در شهرستان‌های کوچک را محدود کرد و این امر به نوعی به نابرابری آموزشی منجر شده است. سود^۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی اذعان کرده است که شیوع کرونا ویروس در طولانی مدت باعث افزایش ترس و اضطراب در میان مردم شده است و همچنین منجر به اختلالات روان‌شناختی و روانی قابل توجهی مانند؛ اختلال استرس پس از سانحه، افسردگی، اضطراب، اختلالات وحشت و اختلالات رفتاری شده است. وانگ و همکاران^۲ وی (۲۰۲۰) در یک مطالعه طولی ناشی از کوید-۱۹ در چین به سلامت روان مردم پرداخته‌اند که نشان می‌دهد در ارزیابی‌های اولیه علایم استرس، اضطراب و افسردگی متوسط به شدید مشاهده شد که عوامل محافظتی و آموزش روش‌های صحیح مهار این علائم روان‌شناختی مدنظر سازمان بهداشت بوده است. ماسونبرینک و هورلی^۳ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای در جهت حل مشکلات تعطیلی مدارس ابتدایی به دلیل ویروس کرونا، دولت فراتر از ارائه راهنمایی‌های بالینی و کنترل عفونت، از اقدامات قاطعانه نسبت به جامعه اطفال حمایت مالی کرده‌اند تا اطمینان حاصل شود که نیازهای آموزشی، تغذیه‌ای، جسمی و روانی کودکان در دوره تعطیلی مدارس برآورده شود. علیاح و دیگران^۴ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به ادراک معلمان مدارس ابتدایی از یادگیری آنلاین در طول دوره همه‌گیری کوید-۱۹ پرداخته‌اند که نتایج حاکی از آن است که چهار مضمون اصلی؛ یعنی استراتژی‌های آموزشی، چالش‌ها، حمایت و انگیزه معلمان در این پژوهش دخیل بود که از نظر آن‌ها یادگیری مشارکتی آنلاین بین معلمان، والدین و مدارس با پشتیبانی دولت و جامعه بر موفقیت دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. لئو و لی^۵ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای در زمان تعلیق مدارس به جهت شرایط کرونایی از دیدگاه والدین گزارش نموده‌اند که؛ الف) اکثر کودکان در انجام کارهای یادگیری از راه دور در خانه با مشکلاتی روبرو هستند که عمده‌ترین مشکلات آن‌ها عدم علاقه به یادگیری و محدودیت‌های مربوط به محیط خانه است. بیشتر کودکان قادر به انجام وظایف یادگیری به طور مستقل نبودند. ب) والدینی که با یادگیری آنلاین آشنایی ندارند در مقایسه با والدینی که یادگیری آنلاین را تجربه کرده بودند، از آموزش آنلاین در طول تعلیق کلاس ناراضی بودند. والدین خواهان یادگیری تعاملی آنلاین برای تسهیل یادگیری کودکان در زمان تعلیق کلاس و پشتیبانی بهتر مدارس از یادگیری آنلاین، ترتیب کارهای انعطاف‌پذیر و یارانه‌های دولتی بوده‌اند. ج) استفاده از وسایل الکترونیکی بدون واسطه‌گری والدین در هنگام تعلیق کلاس بسیار زیاد بود. همچنین از دیدگاه آن

روش پژوهش

روش پژوهش کیفی از نوع پژوهش روایی است که با رویکرد تفسیرگرانه انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه والدین، دانش‌آموزان و آموزگاران مدارس ابتدایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ را تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها حدود ۱۷ والدین (۲ نفر از اول ابتدایی، ۳ نفر از دوم ابتدایی، ۴ نفر از سوم ابتدایی، ۲ نفر از چهارم ابتدایی، ۴ نفر از پنجم ابتدایی و ۲ نفر از ششم ابتدایی)، ۱۲ آموزگار و مربی (از هر پایه دو معلم) و ۱۷ دانش‌آموز (مطابق نمونه والدین) به صورت هدفمند تا کفایت نمونه و اشباع نظری انتخاب شدند؛ اشباع نظری ناظر بر این مطلب است که اضافه کردن مصاحبه‌های دیگر، به افزودن کدهای مفهومی جدید منجر نمی‌شود (گیون، ۲۰۱۵). برای تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از مصاحبه‌ها از تحلیل مضمون استفاده شد که به شیوه عرفی کدگذاری و تحلیل شده‌اند. پس از جمع‌آوری روایت‌ها و مصاحبه‌ها، با تکنیک کدگذاری سه مرحله‌ای داده‌ها طبقه‌بندی شد و در نهایت پس از

اعتبار سنجی و اطمینان‌پذیری از اطلاعات حاصل شده از داده‌های اولیه (با استفاده از حدود ۳ نفر از نظرات مشاوران و روان‌شناسان مدرسه)، مضامین کشف شده در یک ذات معنایی فراتر در قالب یک مدل مفهومی ترسیم شدند. به منظور افزایش اطمینان‌پذیری و پایایی تفسیری ضریب توافق بین کدگذاران برای بررسی میزان توافق کدگذاران از ضریب کاپای کوهن (صفر تا یک) استفاده شد که ۰/۶۳ به دست آمد که با توجه به تفسیر سطوح متفاوت ضریب کاپا (خواستار، ۱۳۸۸)، شدت توافق نسبتاً زیاد است.

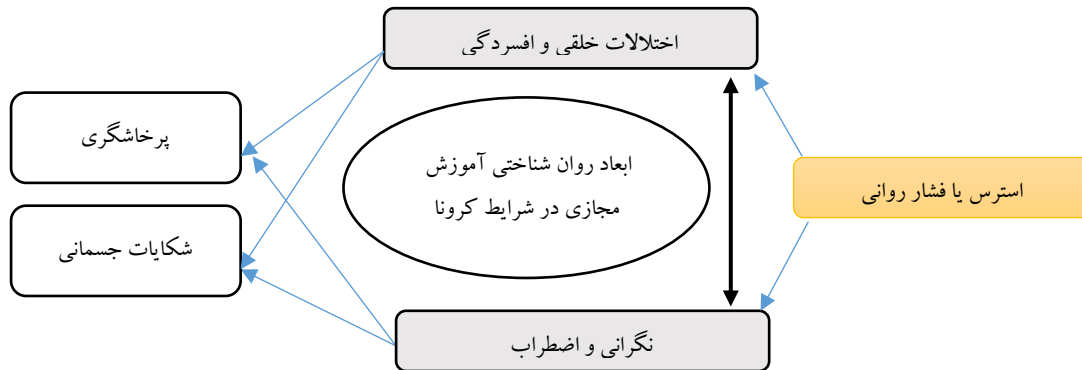
یافته‌ها

نتایج حاصل از کدگذاری عرفی (مطابق جدول ۱) نشان داد در ابتدا ۲۶۶ مفهوم استخراج شد که پس از مشابهت‌ها و مغایرت‌های، کدهای اولیه در قالب ۳۱ مقوله طبقه‌بندی شدند که در نهایت، ۵ مضمون (استرس، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری و شکایت جسمانی) کلی به وقوع پیوست.

I. Given

جدول ۱. خلاصه کدگذاری عرفی از ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی

ردیف	مقوله‌ها	فراوانی مفاهیم	تعداد مقوله‌ها	مضامین
۱	بی‌حوصلگی زیاد (دانش‌آموز-۱۳)، بی‌میلی و عدم علاقه به درس (دانش‌آموز-۸)، عدم اشتیاق در تحویل دادن تکالیف (دانش‌آموز-۷)، بدخلقی فرزند (والدین-۷)، احساس خستگی زیاد (دانش‌آموز-۵ و والدین-۴)، فقدان انرژی لازم (دانش‌آموز-۶)، احساس خودکم بینی (دانش‌آموز-۴)، احساس تنهایی (دانش‌آموز-۲)، حواس پرتی دانش‌آموز (والدین-۵ و معلم-۳)، پرخوری فرزندم (والدین-۱۲)	۶۹	۱۰	اختلالات خلقی و افسردگی
۲	احساس دوری از مدرسه و دوستان (دانش‌آموز-۷)، احساس و دغدغه افت تحصیلی در دانش‌آموز (دانش‌آموز-۹، والدین-۵ و معلم-۳)، دغدغه و استرس کار با دانش‌آموز از طریق فضاهای مجازی (معلم-۸)، کم شدن تمرکز فکری فرزند ناشی از استرس (والدین-۵ و دانش‌آموز-۸)	۴۵	۴	استرس و فشار روانی
۳	بی‌قراری مداوم (دانش‌آموز-۳ و والدین-۵)، نگرانی مداوم از قطع شدن اینترنت (دانش‌آموز-۵)، نگرانی از ارزشیابی معلم بصورت شفاهی (دانش‌آموز-۴)، نگرانی از عقب افتادن از درس‌ها (والدین-۱۱ و دانش‌آموز-۹)، ترس از پاسخ ندادن مناسب به تکالیف درسی (والدین-۵ و دانش‌آموز-۱۲)	۵۴	۵	نگرانی و اضطراب
۴	آزار و اذیت خواهر یا برادر (والدین-۲ و دانش‌آموز-۱)، سرزنش مداوم خود و دیگران (دانش‌آموز-۹ و والدین-۱۱)، به کار بردن الفاظ زشت در صحبت با کودکان (والدین-۷)، بدرفتاری با دیگران (والدین-۳)، داد زدن بی‌موقع (والدین-۵)، عصبی شدن و پرخاشگری در زمان صحبت کردن (والدین-۴)	۴۲	۶	پرخاشگری
۵	احساس چشم دردی مداوم (دانش‌آموز-۵ و معلم-۴)، شکایت از سردردی (دانش‌آموز-۶، معلم-۳ و والدین-۲)، سرگیجه گی در حین استفاده از گوشی (دانش‌آموز-۷ و معلم-۳)، تیک‌های عصبی مداوم فرزندم (والدین-۸)، درد کمر و زانوها (دانش‌آموز-۶)، درد انگشتان دست (دانش‌آموز-۷ و معلم-۵)	۵۶	۶	شکایات جسمانی
	مجموع	۲۶۶	۳۱	۵

شکل ۱. ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در شرایط کرونا

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از مطالعه حاضر تحلیل روایی از ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی شهر اردبیل در شرایط کرونا و ویروس بود. نتایج این پژوهش نشان داد شیوع کرونا ویروس باعث شده است آسیب‌های روان‌شناختی زیادی ناشی از آموزش مجازی برای دانش‌آموزان و حتی معلمان و والدین تحمیل شود که این نتیجه از روایت‌های سه‌گانه؛ والدین، معلمان و خود دانش‌آموزان منتج شده است. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های احمدراد (۱۳۹۹)، زارعی و یاریگرو (۱۴۰۲)، سلیمی و فردین (۱۳۹۹)، وانگ و همکاران (۲۰۲۰)، بروکس و همکاران (۲۰۲۰)، کافکا (۲۰۲۰)، ژای و دوی (۲۰۲۰)، سود (۲۰۲۰)، وانگ و همکاران (۲۰۲۰) و تانگ و همکاران (۲۰۲۱) نیز همخوانی دارد. چراکه، پژوهش وانگ و همکاران (۲۰۲۰) که اظهار نموده‌اند شرایط کرونایی با عوامل استرس‌زا به جهت ترس از عفونت، بی‌حوصلگی، عدم تماس حضوری با همکلاسی‌ها و دوستان و معلمان اثرات مشکل‌زا و ماندگارتری روی کودکان و نوجوانان داشته است و یا اینکه برخی مطالعات دیگر اثرات منفی روانی گنجی و عصبانیت را گزارش کردند و با احساس عدم اطمینان و اضطراب و ... توأم بوده است (بروکس و همکاران، ۲۰۲۰، کافکا، ۲۰۲۰ و ژای و دوی، ۲۰۲۰) که از نظر علیاح و همکاران (۲۰۲۰) در چنین شرایطی، نیازمند استراتژی‌های آموزشی مناسب و حمایتی و مداخلات روان‌شناختی است. در این پژوهش، هر سه نمونه فوق بیشتر دانش‌آموزان و والدین از عوامل استرس‌زا ناشی از آموزش مجازی در شرایط کرونایی گلایه‌مند بوده‌اند؛ هرچند پژوهش‌هایی که در کشور بتوان این مسأله رو تأیید کرد، یافت نشد. اما پژوهش لوو و لی (۲۰۲۰) این مسأله را تأیید کرده‌اند. در هر حال، آنچه که در این پژوهش محققان به دنبال آن بوده‌اند شناسایی ابعاد روان‌شناختی ناشی از آموزش مجازی در شرایط کرونا و ویروس بوده است که به نظر می‌رسد محققان دیگر همچون؛ شاهد

روایت‌های معلمان ابتدایی از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟ آنچه از روایت‌های معلمان برآمده است نشان داد که آن‌ها بیشتر از شکایت جسمانی همچون؛ سردرد، سرگیجگی، درد چشم و درد انگشتان دست گله‌مند بوده‌اند و در ارتباط با دانش‌آموزان خود از حواس پرتی دانش‌آموزان، دغدغه افت تحصیلی و استرس کار با دانش‌آموز در فضاهای مجازی به جهت عدم ارزشیابی مناسب بیشترین گلایه‌ها را داشته‌اند. روایت‌های والدین از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟ در ارتباط با روایت‌های والدین نیز باید گفت که والدین از بی‌قراری مداوم فرزندان خود، احساس خستگی زیاد، حواس پرتی، دغدغه افت تحصیلی، کم‌شدن تمرکز فکری فرزند ناشی از استرس مداوم، نگرانی از عقب افتادن درس‌ها، پرخوری، ترس از پاسخ ندادن مناسب به تکالیف درسی، آزار و اذیت خواهر یا برادر، سرزنش مداوم خود و دیگران، به کار بردن الفاظ زشت در صحبت با کودکان، بادر رفتاری با دیگران، داد زدن بی‌موقع، عصبی شدن و پرخاشگری در زمان صحبت کردن و شکایات درد جسمانی فرزندشان را گلایه داشتند. روایت‌های دانش‌آموزان ابتدایی از بعد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی چگونه است؟ دانش‌آموزان بیشتر از دردهای عضلانی، بی‌حوصلگی زیاد، بی‌میلی و عدم علاقه به درس، عدم اشتیاق در تحویل دادن تکالیف، بی‌قراری مداوم، احساس خستگی زیاد در کلاس‌های آنلاین، فقدان انرژی لازم، احساس خودکم‌بینی، احساس تنهایی، احساس دوری از مدرسه و دوستان، نگرانی مداوم از قطع شدن اینترنت، نگرانی از ارزشیابی معلم به صورت شفاهی، نگرانی از عقب افتادن از درس‌ها، ترس از پاسخ ندادن مناسب به تکالیف درسی، و شکایات جسمانی گله‌مند بوده‌اند.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشتند.

تعارض منافع

بنابر اظهارات نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منابع

- احمد راد، فرید. (۱۳۹۹). ابعاد روان‌شناختی بحران کرونا و شیوه‌های آموزشی کاهش آن. *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی*، ۱۶ (۵۵)، ۲۷-۵۴. [\[Doi:10.22054/jep.2020.52712.3014\]](https://doi.org/10.22054/jep.2020.52712.3014)
- بیرقی فرد، علی؛ کارگر، فاطمه؛ سالاری، صدیقه و کارگر، مجتبی (۱۳۹۹). شبکه آموزشی دانش‌آموزی (شاد). *نشریه مطالعات کاربردی در علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی*، ۳ (۳)، ۵۳-۶۶. magiran.com/p2202495
- حمزه لو، زهره و رحیمی، سعدا (۱۳۹۹). بررسی کیفیت آموزش و یادگیری در فضای مجازی شاد از نظر دانش‌آموزان دوره ابتدایی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹-۱۳۸۹. *نشریه پیشرفت‌های نوین در روان‌شناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش*، ۲۹ (۸): ۱-۱۴. <http://eprints.bpums.ac.ir/id/eprint/9445>
- خدا ویسی، سارا و سراجی، فرهاد. (۱۳۹۸). توسعه حرفه‌ای معلمان با استفاده از فضای مجازی: مطالعه پدیدارشناسانه معلمان شهر همدان. *فناوری آموزش*، ۱۴ (۱)، ۱۰۹-۱۲۱. [\[Doi:10.22061/jte.2018.3771.1939\]](https://doi.org/10.22061/jte.2018.3771.1939)
- خواستار، حمزه. (۱۳۸۸). آرایه‌ی روشی برای محاسبه‌ی پایایی مرحله‌ی کدگذاری در مصاحبه‌های پژوهشی. *روش‌شناسی علوم انسانی*، ۱۵ (۵۸)، ۱۶۱-۱۷۴. https://method.rihu.ac.ir/article_418.html
- زارعی، فرشته و یاریگرو، محیا. (۱۴۰۲). اثر بخشی ذهن آگاهی بر عزت نفس و تعاملات اجتماعی دانش‌آموزان دارای نارساخوانی. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۳ (۲)، ۱۸-۳۱. [\[Doi:10.22098/JLD.2024.14138.2131\]](https://doi.org/10.22098/JLD.2024.14138.2131)
- سلیمی، سمانه و فردین، محمدعلی. (۱۳۹۹). نقش ویروس کرونا در آموزش مجازی، با تأکید بر فرصت‌ها و چالش‌ها. *فصلنامه علمی، پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی*، ۸ (۲): ۴۹-۶۰. [\[Doi:10.30473/etl.2020.53489.3249\]](https://doi.org/10.30473/etl.2020.53489.3249)
- شاهد حق قدم، هاله؛ فتحی آشتیانی، علی؛ راه نجات، امیر محسن؛ احمدی طهور سلطانی، محسن؛ تقوا، ارسیا؛ ابراهیمی، محمدرضا، و همکاران. (۱۳۹۹). پیامدها و مداخلات روان‌شناختی در پاندمی کووید-۱۹: مطالعه مروری. *مجله طب دریا*، ۲ (۱): ۱۱-۱.
- <http://jmarmed.ir/article-1-74-fa.html>

حق قدم و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی تأثیر مداخلات روان‌شناختی مناسب در حل معضلات عوامل استرس‌زا به جهت پیشگیری پرداخته‌اند. چراکه عوامل استرس‌زا می‌تواند به شرایط بغرنج اعم از؛ اضطراب فراگیر و افسردگی دانش‌آموزان در آینده منجر شود. این اختلالات اعم از اضطراب و خلق در کودکان متفاوت از سنین بزرگسالی دیده می‌شود (نریمانی، صاحبقران فراد و نخستین گلدوست، ۱۴۰۲)؛ به طوری که اختلال افسردگی در کودکان عملاً به تمام زندگی روانی - اجتماعی کودک گسترش می‌یابد؛ عملکرد و رفتار تحصیلی، روابط با همسالان و روابط خانوادگی تماماً تحت تأثیر قرار می‌گیرند (چریتا و سانتو، ۲۰۱۶). در مدل ترسیمی این پژوهش نیز به این ارتباط پرداخته شده است.

بنابراین، با وجود محدودیت این مطالعه در خصوص دانش‌آموزان و معلمان ابتدایی و ادراک والدین از آموزش مجازی در این سن حساس، می‌توان پیشنهادهای زیر را برای برون رفت از این مشکلات روان‌شناختی برای دانش‌آموزان ابتدایی مدنظر قرار داد: در کاهش استرس خانواده‌ها و معلمان، برای عملکرد بهینه خانواده و بالا بردن اعتماد به نفس معلمان می‌بایست برنامه‌های درمان شناختی- رفتاری برای کاهش اثر اختلالات روانی مادران و کودکان ضروری است. همچنین، پیشنهادات دیگری شامل خطوط پشتیبانی برای دانش‌آموزان مضطرب، مشاوره تلفنی از طرف مشاوران مدرسه، ارتباط مجازی مشاوران، تشویق به مراقبه از طرف والدین، و در صورت لزوم استفاده از مداخلات مناسب توسط روان‌پزشکان برون مدرسه‌ای است.

ملاحظات اخلاقی**پیروی از اصول اخلاق پژوهش**

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله رعایت شده و تمامی شرکت‌کنندگان در جریان نحوه انجام پژوهش قرار گرفتند. لازم به ذکر است که اطلاعات به صورت محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط دانشگاه محقق اردبیلی از بابت گرنت تامین شده است. این مقاله از طرح پژوهشی نویسنده مسئول مقاله با عنوان "تحلیل ابعاد روان‌شناختی آموزش مجازی در مدارس ابتدایی شهر اردبیل در شرایط کرونایی با رویکرد روایت پژوهی" استخراج شده است.

نریمانی، محمد؛ صاحبقران فرد، محمد و نخستین گلدوست، اصغر. (۱۴۰۲). مقایسه اثربخشی مدل مبتنی بر انگیزه پیشرفت و آموزش مهارت‌های اجتماعی بر خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۲(۳)، ۹۱-۸۱. [Doi:10.22098/jld.2023.12901.2095]

References:

- Ahmadrad, F. (2020). Psychological dimensions of corona crisis (covid-19) and educational methods to reduce it. *Educational Psychology*, 16(55), 27-54. [Doi:10.22054/jep.2020.52712.3014]
- Aliyyah, R. R., Rachmadtullah, R., Samsudin, A., Syaodih, E., Nurtanto, M., & Tambunan, A. R. S. (2020). The perceptions of primary school teachers of online learning during the COVID-19 pandemic period: A case study in Indonesia. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 7(2), 90-109. [Doi:10.29333/ejecs/388]
- araghih, A. (2021). Neglecting the role of family participation in the curriculum. *Educational Researches*, 16(65), 135-150. (Persian) https://edu.bojnourd.iau.ir/article_678800.html
- Baloran, E. T. (2020). Knowledge, attitudes, anxiety, and coping strategies of students during COVID-19 pandemic. *Journal of Loss and Trauma*, 25(8), 635-642. [Doi:10.1007/s11528-009-0307-5]
- Barbour, M., & Plough, C. (2009). Helping to make online learning less isolating. *TechTrends*, 53(4), 57. [Doi:10.1007/s11528-009-0307-5]
- Basilaia, G., & Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-CoV-2 coronavirus (COVID-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4). [Doi:10.29333/pr/7937]
- Birghi Fard, Ali; Kargar, Fatemeh; Salari, Sedigheh and Kargar, Mojtaba (2020). Student Education Network (Happy). *Journal of Applied Studies in Social Sciences and Sociology*, 3 (3), 53-66. (Persian) magiran.com/p2202495
- Brooks, S. K., Webster, R. K., Smith, L. E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., & Rubin, G. J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *The lancet*, 395(10227), 912-920. [Doi:10.1016/S0140-6736(20)30460-8]
- Bubb, S., & Jones, M. A. (2020). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Improving Schools*, 23(3), 209-222. [Doi:10.1177/1365480220958797]
- Eyni, S., Nazar, S., Ebadi, M., & Zeynalzadeh, M. (2022). Development of structural equations of social adjustment of students with Specific Learning Disorder based on alexithymia and metacognition beliefs and mediated by perceived social support. *Journal of Learning Disabilities*, 11(4), 62-77. (Persian) [Doi:10.22098/jld.2022.8168.1865]
- Garbe, A., Ogurlu, U., Logan, N., & Cook, P. (2020). Parents' experiences with remote education during COVID-19 school closures. *American Journal of Qualitative Research*, 4(3), 45-65. [Doi:10.29333/ajqr/8471]
- Given, L. M. (2015). *100 questions (and answers) about qualitative research*. SAGE publications. <https://us.sagepub.com/en-us/nam/100-questions-and-answers-about-qualitative-research/book242528>

- شیخ الاسلامی، علی و خاکدال قوجه بیگلو، سعید. (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نیازهای بنیادین روان‌شناختی دانش‌آموزان در مدرسه. *روان‌شناسی مدرسه*، ۷(۱)، ۱۶۸-۱۸۲. https://jsp.uma.ac.ir/article_663.html
- صالحی، کیوان؛ قاسمی، مجید؛ شالباف، عذرا و نامداری، وحیده (۱۳۹۵). تحلیل مضامین شناختی تجربه زیسته استادان در خصوص کیفیت دوره‌های آموزش مجازی. *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۷(۱)، ۱۱۵-۱۳۶. https://japr.ut.ac.ir/article_62594_9bdbf4b8451dd4c3a72d92747a56c591.pdf
- صفایی ناینی، کاوس؛ نریمانی، محمد؛ کاظمی، رضا و موسی زاده، توکل. (۱۳۹۹). اثربخشی روش‌های مصاحبه‌ی انگیزشی و آموزش تنظیم هیجان بر کاهش قلدری سنتی و سایبری و فرسودگی تحصیلی کاربر شبکه‌های اجتماعی مجازی. *روان‌شناسی مدرسه*، ۹(۱)، ۶۹-۹۶. [Doi:10.22054/jep.2019.27670.2049]
- عراقیه، علیرضا (۱۳۹۹). مشارکت والدین بُعد مغفول برنامه درسی. *فصلنامه علمی پژوهش‌نامه تربیتی*، ۱۶ (۶۵)، ۱۳۵-۱۵۰. https://edu.bojnourd.iau.ir/article_678800.html
- عینی، ساناز؛ نظر، سمیرا، عبادی، متین و زینالزاده، مهتاب. (۱۴۰۱). تدوین معادلات ساختاری سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری ویژه بر اساس ناگویی هیجانی و باورهای فراشناختی و با میانجی‌گری حمایت اجتماعی ادراک‌شده. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۱(۴)، ۶۲-۷۷. [Doi:10.22098/jld.2022.8168.1865]
- محمدی مهدی، کشاورزی فهیمه، ناصری جهرمی رضا، ناصری جهرمی راحیل، حسامپور زهرا، میرغفاری فاطمه و همکاران (۱۳۹۹). واکاوی تجارب والدین دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی از چالش‌های آموزش مجازی با شبکه‌های اجتماعی در زمان شیوع ویروس کرونا. *نشریه پژوهش‌های تربیتی*، ۷(۴۰): ۷۴-۱۰۱. <http://erj.khu.ac.ir/article-1-808-fa.html>
- مدانلو، یاسمن و سالاریان، فرانک. (۱۳۹۰). بررسی نقش دانشگاه‌های مجازی در دست‌یابی به اهداف آموزش عالی. *فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۱(۴): ۱۳۱-۱۵۱. https://ictedu.sari.iau.ir/article_631370.html
- مولائی قولنجی، یعقوب (۱۳۹۹). بررسی چالش‌ها و مشکلات تدریس فضای مجازی در ایام شیوع ویروس کرونا از دیدگاه معلمان، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت، میناب. <https://civilica.com/doc/1116579>
- میرمحمد صادقی، میلاد (۱۳۹۱). *تحلیل شبکه‌های اجتماعی با Nodexl*. تهران: انتشارات کیان.

- Hamzeh Lou, Z. & Rahimi, S. (2020). Assessing the quality of education and learning in happy cyberspace from the perspective of elementary school students in the second semester of the academic year 2010-2011. *Journal of New Advances in Psychology, Educational Sciences and Education*, 29 (8): 1-14. (Persian) <http://eprints.bpums.ac.ir/id/eprint/9445>
- Hung, H. T., & Yuen, S. C. Y. (2010). Educational use of social networking technology in higher education. *Teaching in higher education*, 15(6), 703-714. [Doi:10.1080/13562517.2010.507307]
- Jiao, W. Y., Wang, L. N., Liu, J., Fang, S. F., Jiao, F. Y., Pettoello-Mantovani, M., & Somekh, E. (2020). Behavioral and emotional disorders in children during the COVID-19 epidemic. *The journal of Pediatrics*, 221, 264. [Doi:10.1016/j.jpeds.2020.03.013]
- Kafka, A. C. (2020). Shock, fear, and fatalism: as coronavirus prompts colleges to close, students grapple with uncertainty. *The Chronicle of Higher Education*, 12. <https://www.chronicle.com/article/shock-fear-and-fatalism-as-coronavirus-prompts-colleges-to-close-students-grapple-with-uncertainty/>
- Kessler RC, Berglund P, Demler O, Jin R, Walters EE. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions' of DSM-IV disorders in the national comorbidity survey replication. *Arch Gen Psychiatry*. 62(6): 593-602. [Doi:10.1001/archpsyc.62.6.593]
- Khastar, H. (2009). A Method for Calculating Coding Reliability in Qualitative Research Interviews. *Methodology of Social Sciences and Humanities*, 15(58), 161-174. (Persian) https://method.rihu.ac.ir/article_418.html
- Khodaveisi, S., Seraji, F. (2019). Teachers' professional development using cyberspace: The phenomenological study of Hamedan teachers. *Technology of Education Journal (TEJ)*, 14(1), 109-121. (Persian) [Doi:10.22061/jte.2018.3771.1939]
- Kuhfeld, M., Soland, J., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E., & Liu, J. (2020). Projecting the potential impact of COVID-19 school closures on academic achievement. *Educational Researcher*, 49(8), 549-565. [Doi:10.3102/0013189X20965918]
- Lau, E. Y. H., & Lee, K. (2020). Parents' views on young children's distance learning and screen time during COVID-19 class suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 1-18. [Doi:10.1080/10409289.2020.1843925]
- Mabeya, M. T. (2020). Distance Learning During COVID-19 Crisis: Primary and Secondary School Parents Experiences in Kenya. *East African Journal of Education Studies*, 2(1), 173 -186. [Doi:10.37284/eajes.2.1.249]
- Malboeuf-Hurtubise, C., Léger-Goodes, T., Mageau, G. A., Joussemet, M., Herba, C., Chadi, N., ... & Gagnon, M. (2021). Philosophy for children and mindfulness during COVID-19: Results from a randomized cluster trial and impact on mental health in elementary school students. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 107, 110260. [Doi:10.1016/j.pnpbp.2021.110260]
- Masonbrink, A. R., & Hurley, E. (2020). Advocating for children during the COVID-19 school closures. *Pediatrics*, 146(3). [Doi:10.1542/peds.2020-1440]
- Mir Mohammad Sadeghi, M. (2012). Analyze social networks with Nodexl. Tehran: Kian Publications. (Persian)
- Modanloo, Y., Salarian, F. (2011). The Role of Virtual Universities in Achieving Goals Higher Education. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 1(4), 131-151. (Persian) https://ictedu.sari.iau.ir/article_631370.html
- Mohammadi M, Keshavarzi F, Naseri Jahromi R, Naseri Jahromi R, Hesampoor Z, Mirghafari F et al . (2020). Analyzing the Parents' Experiences of First course Elementary School Students from the Challenges of Virtual Education with Social Networks in the Time of Coronavirus Outbreak. *Erj.*;7(40):74-101. (Persian) <http://erj.khu.ac.ir/article-1-808-fa.html>
- Molaei Gholanji, Y. (1399), A Study of the Challenges and Problems of Cyberspace Teaching in the Days of Coronavirus Outbreak from the Perspective of Teachers, The First National Conference on Applied Research in Education Processes, Minab (Persian) <https://civilica.com/doc/1116579>
- Narimani, M., Sahebgharan fard, M., & Nokhostin Goldoost, A. (2023). Comparing the effectiveness of the model based on progress motivation and social skills training on academic self-efficacy in students with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 12(3), 81-91. (Persian) [Doi:10.22098/jld.2023.12901.2095]
- Sadock, B. J. (2015). *Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry: behavioral sciences/clinical psychiatry* (Vol. 2015, pp. 648-655). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer. <https://www.psychiatrist.com/read-pdf/11671/>
- Safaeinaeini, K., Narimani, M., kazemi, R., mousazadeh, T. (2019). Effectiveness of Motivational Interview and Emotion Regulation Training on Reduction Bullying Behavior and Academic Burnout Juveniles User Virtual Social Networking. *Educational Psychology*, 15(5), 95-126. (Persian) [Doi:10.22054/jep.2019.27670.2049]
- Salehi, S., Ghasemi, M.; Shalhaf, O. & Namdari, V. (2016). Analysis of Cognitive themes of professors' lived experience about the quality of virtual education courses. *Journal of Applied Psychological Research*, 7(1), 115-136. (Persian) https://japr.ut.ac.ir/article_62594.html?lang=en
- Salimi, S., Fardin, M. (2020). The Role of Corona Virus In Virtual Education, with an Emphasis on Opportunities and Challenges. *Research in School and Virtual Learning*, 8(2), 49-60. (Persian) [Doi:10.30473/etl.2020.53489.3249]
- Shahed hagh ghadam H, Fathi Ashtiani A, Rahnejat A M, Ahmadi Tahour Soltani M, Taghva A, Ebrahimi M R, et al . Psychological Consequences and Interventions during the COVID-19 Pandemic: Narrative Review. *J Mar Med*. 2020; 2 (1) :1-11 (Persian) <http://jmarmmed.ir/article-1-74-fa.html>
- Sheykholeslami, A., Khakdal Gojebagloo, S. (2018). The study of psychometric properties of the students' basic psychological needs at school scale. *Journal of School Psychology*, 7(1), 168-182. (Persian) https://jisp.uma.ac.ir/article_663.html

- Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: Implications for STEM education. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), em1851. [Doi:10.29333/ejmste/7893]
- Sood, S. (2020). Psychological effects of the Coronavirus disease-2019 pandemic. *Research & Humanities in Medical Education*, 7(11), 23-26. <https://www.rhime.in/ojs/index.php/rhime/article/view/264>
- Sprang, G., & Silman, M. (2013). Posttraumatic stress disorder in parents and youth after health-related disasters. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 7(1), 105-110. [Doi:10.1017/dmp.2013.22]
- Tang, S., Xiang, M., Cheung, T., & Xiang, Y. T. (2021). Mental health and its correlates among children and adolescents during COVID-19 school closure: The importance of parent-child discussion. *Journal of affective disorders*, 279, 353-360. [Doi:10.1016/j.jad.2020.10.016]
- Topal, T. (2021). Investigation of high school students internet addiction levels using various variables: The case of Giresun Province. *Educational Research and Reviews*, 16(1), 1-8. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1284672.pdf>
- Tsai, C. W., Shen, P. D., & Tsai, M. C. (2011). Developing an appropriate design of blended learning with web-enabled self-regulated learning to enhance students' learning and thoughts regarding online learning. *Behaviour & Information Technology*, 30(2), 261-271. [Doi:10.1080/0144929X.2010.514359]
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., McIntyre, R. S., ... & Ho, C. (2020). A longitudinal study on the mental health of general population during the COVID-19 epidemic in China. *Brain, Behavior, and Immunity*, 87, 40-48. [Doi:10.1016/j.bbi.2020.04.028]
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *The Lancet*, 395(10228), 945-947. [Doi:10.1016/S0140-6736(20)30547-X]
- Zhai, Y., & Du, X. (2020). Mental health care for international Chinese students affected by the COVID-19 outbreak. *The Lancet Psychiatry*, 7(4), e22. [Doi:10.1016/S2215-0366(20)30089-4]
- Zareii, F., & Yarigaravesh, M. (2024). Effectiveness of mindfulness on self-esteem and social interactions of students with dyslexia. *Journal of Learning Disabilities*, 13(2), 18-31. (Persian) [Doi:10.22098/JLD.2024.14138.2131]